

Steunpunt Economie en Ondernemen
Vlamingenstraat 83/3550
B-3000 Leuven, België
www.steunpunt-economie-ondernemen.be

Beleidsrapport STORE-22-026

Multinationale aanwezigheid in de Vlaamse economie

Yannick Bormans^{a,b,1}

^a Steunpunt Economie en Ondernemen

^b VIVES, Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen, KU Leuven

¹yannick.bormans@kuleuven.be

December 2022

**STEUNPUNT
ECONOMIE &
ONDERNEMEN**

Vlaanderen
is economie, wetenschap
& innovatie

© *STORE* en *KU Leuven* (2022). De resultaten in dit rapport geven de mening van de auteur weer en niet die van de Vlaamse overheid. De Vlaamse Gemeenschap/het Vlaams Gewest is niet aansprakelijk voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de in deze mededeling of bekendmaking opgenomen gegevens.

Executive summary

Deze nota bestudeert de rol van de verschillende eigenaarstypes, in termen van de globale uiteindelijke eigenaar, binnen de Vlaamse economie. Meer specifiek worden er beschrijvende statistieken gemaakt m.b.t. het aantal bedrijven, tewerkstelling (in VTE) en toegevoegde waarde om de bijdrage van Vlaamse bedrijven, Vlaamse multinationals en buitenlandse multinationals in kaart te brengen op basis van de jaarrekeningen uit Bel-first voor het jaar 2020. De belangrijkste bevindingen zijn dat:

- 1) Vlaamse bedrijven het meest aanwezig zijn in termen van het aantal bedrijven, maar dat multinationals disproportioneel groot zijn in termen van tewerkstelling en toegevoegde waarde;
- 2) buitenlandse multinationals voornamelijk dominant zijn in de high-tech, medium-high-tech en de medium-low-tech sectoren, daarentegen zijn ze minder dominant in de diensten en de low-tech sectoren; en
- 3) de aanwezigheid van buitenlandse multinationals gedreven wordt door bedrijven met een globale uiteindelijke eigenaar afkomstig uit de VS, Frankrijk, Duitsland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk in termen van toegevoegde waarde.

Databronnen en methodologie

Om de internationalisering van de Vlaamse economie te bestuderen, maken we gebruik van bedrijfsdata uit de Belgische jaarrekeningen uit Bel-first (Bureau van Dijk, 2022). Meer specifiek downloaden we de variabelen toegevoegde waarde, tewerkstelling (in VTE), de sectorcode (NACE rev. 2 2-digit code), de globale uiteindelijk eigenaar (oftewel de GUO, wat een afkorting is van de Engelse term 'global ultimate owner') en informatie omtrent het aantal buitenlandse dochterondernemingen per bedrijf.

Vervolgens verwijderen we uitschieters, bedrijven met de status inactief, bedrijven uit de vijf Waalse provincies¹ en bedrijven die geen toegevoegde waarde of tewerkstelling rapporteren. De finale dataset bevat 169 313 bedrijven, waarin 1 940 159 werknemers werken en €260,5 miljard aan toegevoegde waarde produceert.²

In het vervolg van dit rapport delen we de Vlaamse economie op in vier categorieën:

1. Vlaams bedrijf; dit zijn Vlaamse bedrijven met een Belgische globale eigenaar en geen buitenlandse dochterondernemingen.

¹ In lijn met beleidsrapport STORE-17-014 (Goutsmet, Lecocq en Volckaert, 2018) bakenen we de Vlaamse economie af als alle bedrijven met een hoofdzetel in Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant, West-Vlaanderen en Brussel.

² De finale dataset omvat geen éénmanszaken.

2. Vlaamse multinational; dit zijn Vlaamse bedrijven met een Belgische globale eigenaar en minstens één dochteronderneming in het buitenland.
3. Buitenlandse multinational; dit zijn Vlaamse bedrijven met een niet-Belgische globale eigenaar, al dan niet met één of meerdere dochterondernemingen in het buitenland.
4. Onbekend; dit zijn Vlaamse ondernemingen waarvoor geen informatie beschikbaar is omtrent de globale eigenaar.

De resultaten in het volgende onderdeel tonen beschrijvende statistieken voor het aantal bedrijven en aantal werknemers (in VTE) steeds in aantallen, terwijl toegevoegde waarde in miljarden euro's gerapporteerd wordt. Het aandeel van deze variabelen wordt steeds uitgedrukt als een getal tussen nul en één.

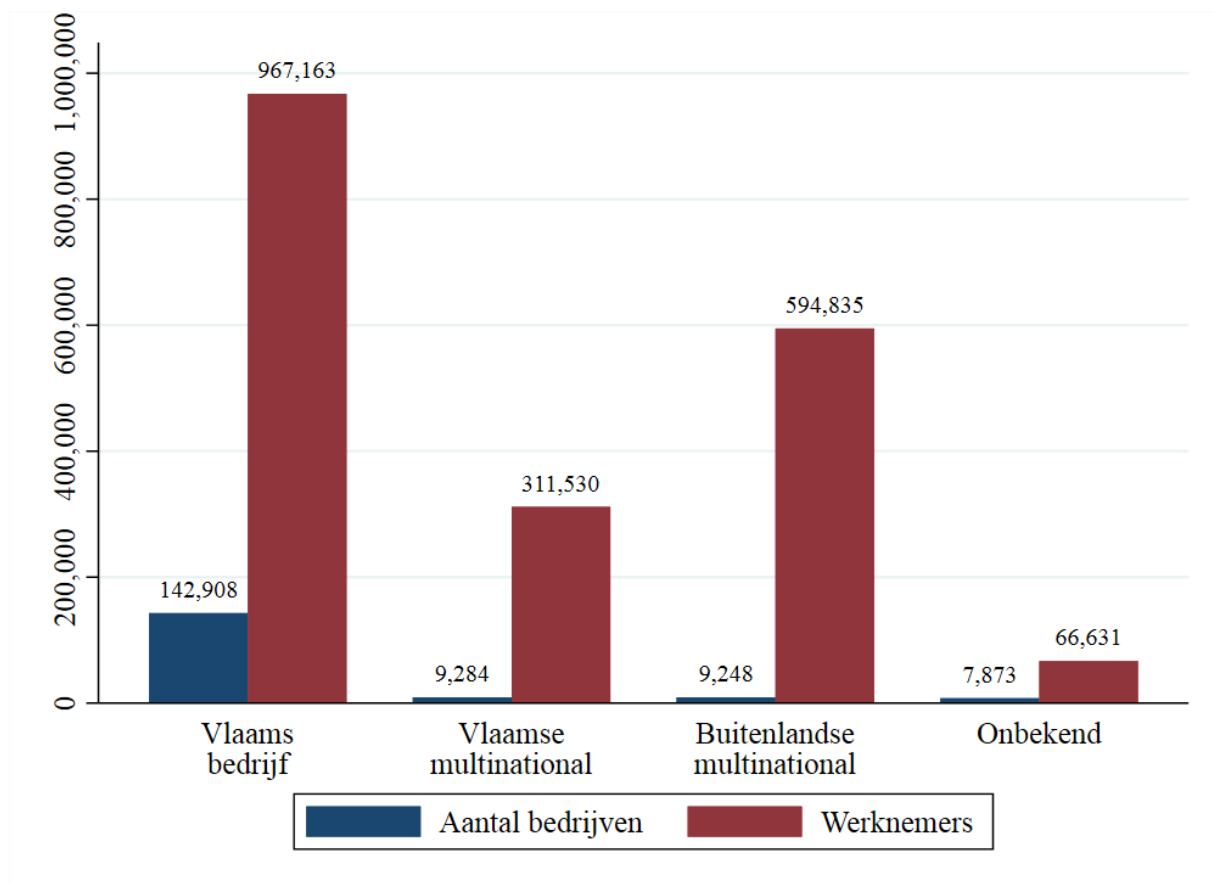
Ten slotte worden de sectoren gegroepeerd o.b.v. de NACE rev. 2 2-digits code in de volgende groepen: high-tech (21 en 26), medium-high-tech (20, 27-30), medium-low-tech (19, 22-25, 33), low-tech (10-18, 31-32), kennisintensieve diensten (afgekort als KIS; 50-51, 58-63, 64-66, 69-75, 78, 80, 84-93), minder kennisintensieve diensten (afgekort als LKIS; 45-47, 49, 52-53, 55-56, 68, 77, 79, 81, 82, 94-96, 97-99) en overige (EC, 2022).

Resultaten

We starten de beschrijvende analyse van de internationalisering van de Vlaamse economie in Figuur 1, waarin de vier subcategorieën (Vlaamse bedrijven, Vlaamse multinational, buitenlandse multinational en overige) bekeken worden.

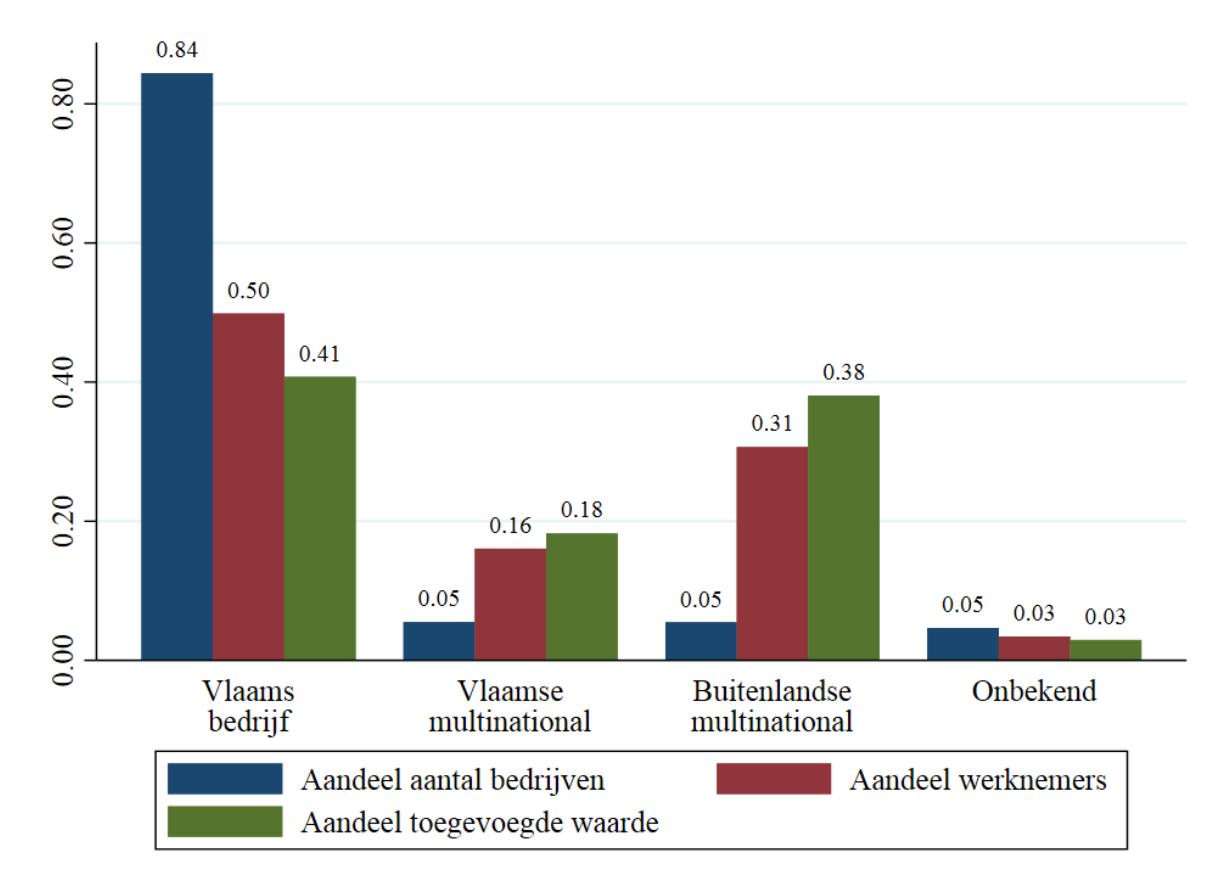
Figuur 1 toont het aantal bedrijven en aantal werknemers (in VTE) in aantallen. Ten eerste valt het op dat de overgrote meerderheid van de bedrijven in de Vlaamse economie zogenaamde Vlaamse (lokale) bedrijven zijn, oftewel Vlaamse bedrijven met een Belgische globale eigenaar en geen dochterondernemingen in het buitenland. Het gaat in totaal om 142 908 bedrijven wat overeenkomt met 84% van het totaal (zie ook figuur 2). Het aantal Vlaamse en buitenlandse multinationals ligt kort bij elkaar en bedraagt respectievelijk 9 284 en 9248 bedrijven terwijl er 7 873 bedrijven zijn die geen data rapporteren m.b.t. de globale eigenaar. Vervolgens zien we dat in termen van werknemers deze restgroep Onbekend slechts 3% van de werknemers vertegenwoordigt (zie ook figuur 2) waardoor de mogelijke vertekening ten gevolge hiervan zeer beperkt is. Het gemiddeld aantal werknemers in Vlaamse bedrijven (6,8 werknemers per bedrijf) ligt lager dan in de Vlaamse multinationals (33,6) en buitenlandse multinationals (64,3).

Figuur 1 Aantal bedrijven en aantal werknemers per eigenaarstype

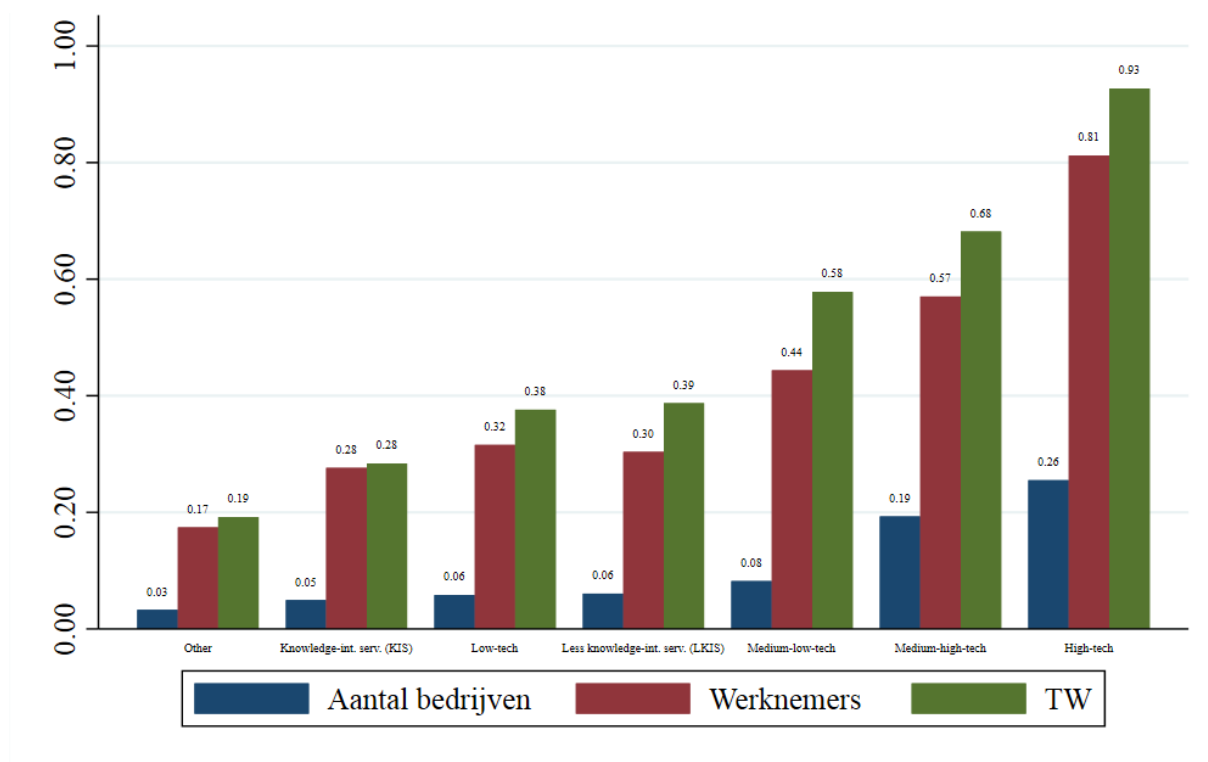
In figuur 2 kijken we naar het relatieve aandeel van het aantal bedrijven, aantal werknemers en toegevoegde waarde per eigenaarstype. De som van de blauwe, rode en groene staven telt op tot het totaal van één. Figuur 2 toont aan dat Vlaamse bedrijven het meest dominant zijn in termen van het aandeel bedrijven, maar dat ze relatief minder groot en relatief minder productief zijn doordat het aandeel in tewerkstelling (0.50) en het aandeel in toegevoegde waarde (0.41) lager ligt dan het aandeel in het aantal bedrijven (0.84). Daarentegen zien we dat Vlaamse multinationals relatief dominanter zijn in termen van tewerkstelling (0.16) en toegevoegde waarde (0.18) t.o.v. hun aandeel in het aantal bedrijven (0.05). Dit resultaat is nog meer uitgesproken voor de categorie van buitenlandse multinationals die respectievelijk 31% van het aantal werknemers en 38% van de toegevoegde waarde representeren met slechts 5% van het aantal bedrijven.

Figuur 2 Aandeel in aantal bedrijven; werknemers; en toegevoegde waarde per eigenaarstype

Hierop voortgaand bekijken we in figuur 3 de sectorale verschillen binnen de categorie van de buitenlandse multinationals. Concreet toont figuur 3 het aandeel in aantal bedrijven, tewerkstelling en toegevoegde waarde voor de categorie van buitenlandse bedrijven voor de sectoren high-tech, medium-high-tech, medium-low-tech, low-tech, KIS, LKIS en overige. Het valt meteen op dat buitenlandse multinationals domineren in de high-tech sector, en dat vooral in termen van tewerkstelling en toegevoegde waarde. Daarboven zijn buitenlandse multinationals in termen van toegevoegde waarde ook de grootste speler in de medium-high-tech (0.68) en medium-low tech (0.58), terwijl dit niet het geval is in de minder kennisintensieve diensten (0.39), low-tech (0.38), kennisintensieve diensten (0.28) en overige (0.19)

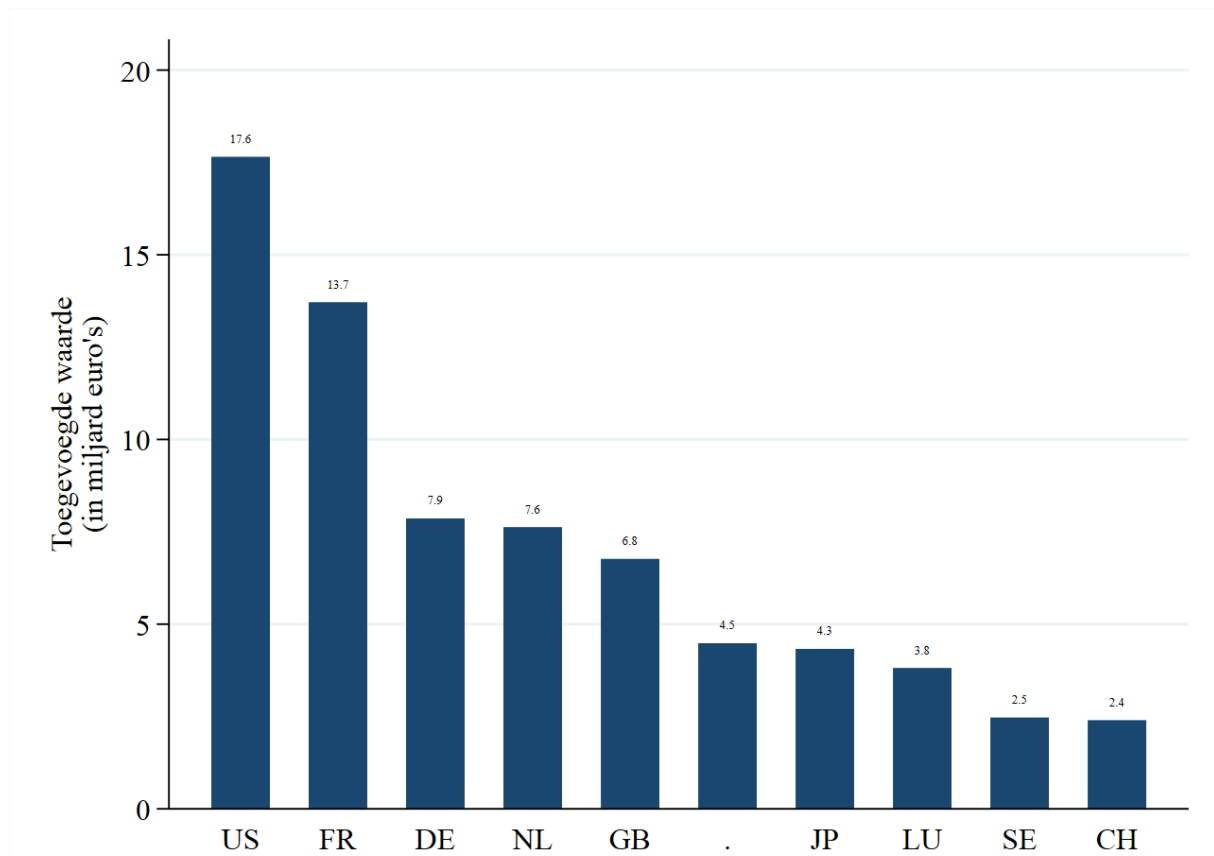
Figuur 3 Aandeel in aantal bedrijven; werknemers; en toegevoegde waarde voor buitenlandse multinationals

Vervolgens bekijken we uit welke landen de globale uiteindelijke eigenaar van de buitenlandse multinationals komen. Figuur 4 toont de toegevoegde waarde (in miljard euro's) van groot naar klein voor de top-10. Landen worden afgekort met hun internationale ISO-code.

Bedrijven met een globale uiteindelijke eigenaar uit de VS (ISO-code = US) en Frankrijk (FR) creëren respectievelijk 17,8 en 13,7 miljard euro aan toegevoegde waarde binnen de Vlaamse economie in 2020. De top-5 wordt vervolledigd door Duitsland (7,9 miljard euro; DE), Nederland (7,6 miljard euro; NL) en het Verenigd Koninkrijk (6,8 miljard euro; GB). De plaatsen zes tot en met 10 worden respectievelijk ingenomen door bedrijven met een onbekende eigenaar, Japan (JP), Luxemburg, (LU) Zweden (SE) en Zwitserland (CH).

Figuur 4 Toegevoegde waarde voor buitenlandse multinationals per land

Ten slotte tonen appendix figuren 5 tot en met 12 meer gedetailleerde beschrijvende statistieken. Meer specifiek tonen appendix tabel 5, 7 en 9 het aantal bedrijven, de tewerkstelling en toegevoegde waarde per sector-eigenaarstype (d.i. de interactie van beide dimensies). Appendix tabellen 6, 8 en 10 tonen vervolgens het aandeel in het aantal bedrijven, tewerkstelling en toegevoegde waarde per sector-eigenaarstype. Appendix figuren 11 en 12 tonen bijkomende statistieken voor buitenlandse multinationals waarbij de tewerkstelling en het aantal bedrijven opgesplitst wordt per land van herkomst van de globale uiteindelijke eigenaar.

Referenties

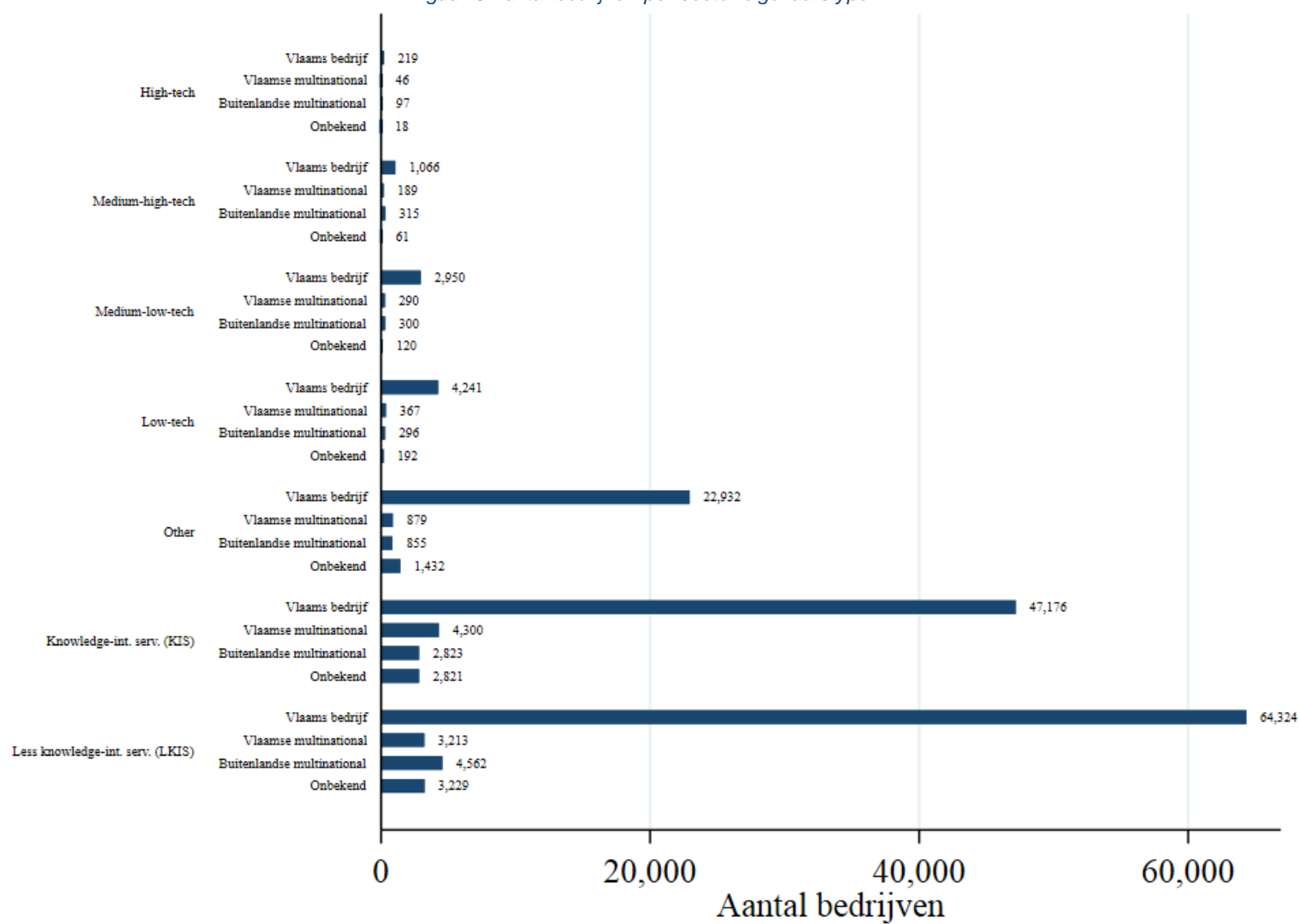
Bureau van Dijk. (2022, Oktober 14). Retrieved from <https://login.bvdinfo.com/R0/BelfirstNeo>:
<https://login.bvdinfo.com/R0/BelfirstNeo>

European Commission. (2022, Oktober 14). *Eurostat indicators on High-tech industry and knowledge-intensive sectors*. Retrieved from <https://ec.europa.eu>:
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/htec_esms_an3.pdf

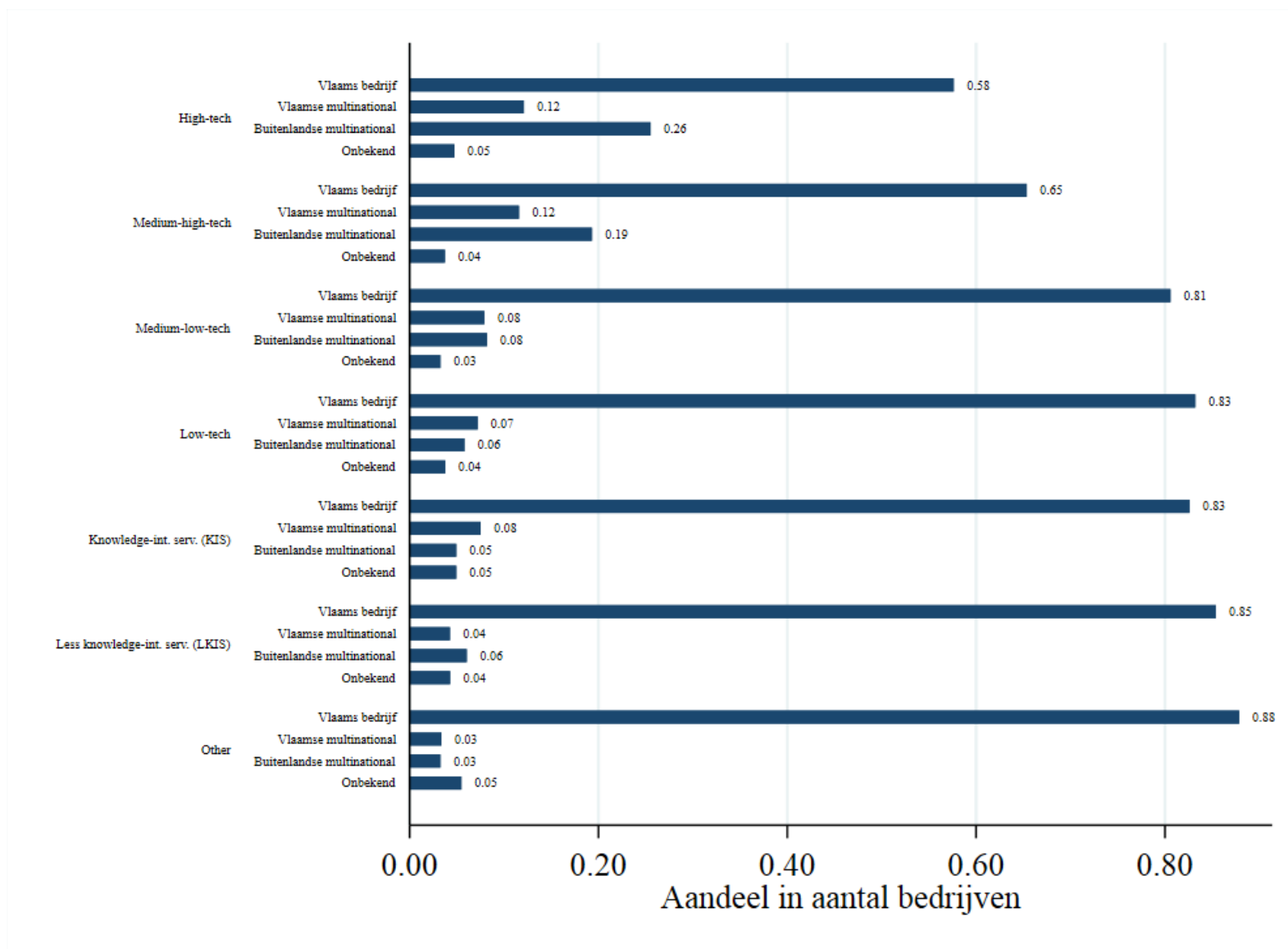
Goutsmet, D., Lecocq, D., & Volckaert, A. (2018). *Analyse van de Vlaamse economie*. Leuven: Steunpunt Economie & Ondernemen.

Appendix figuren

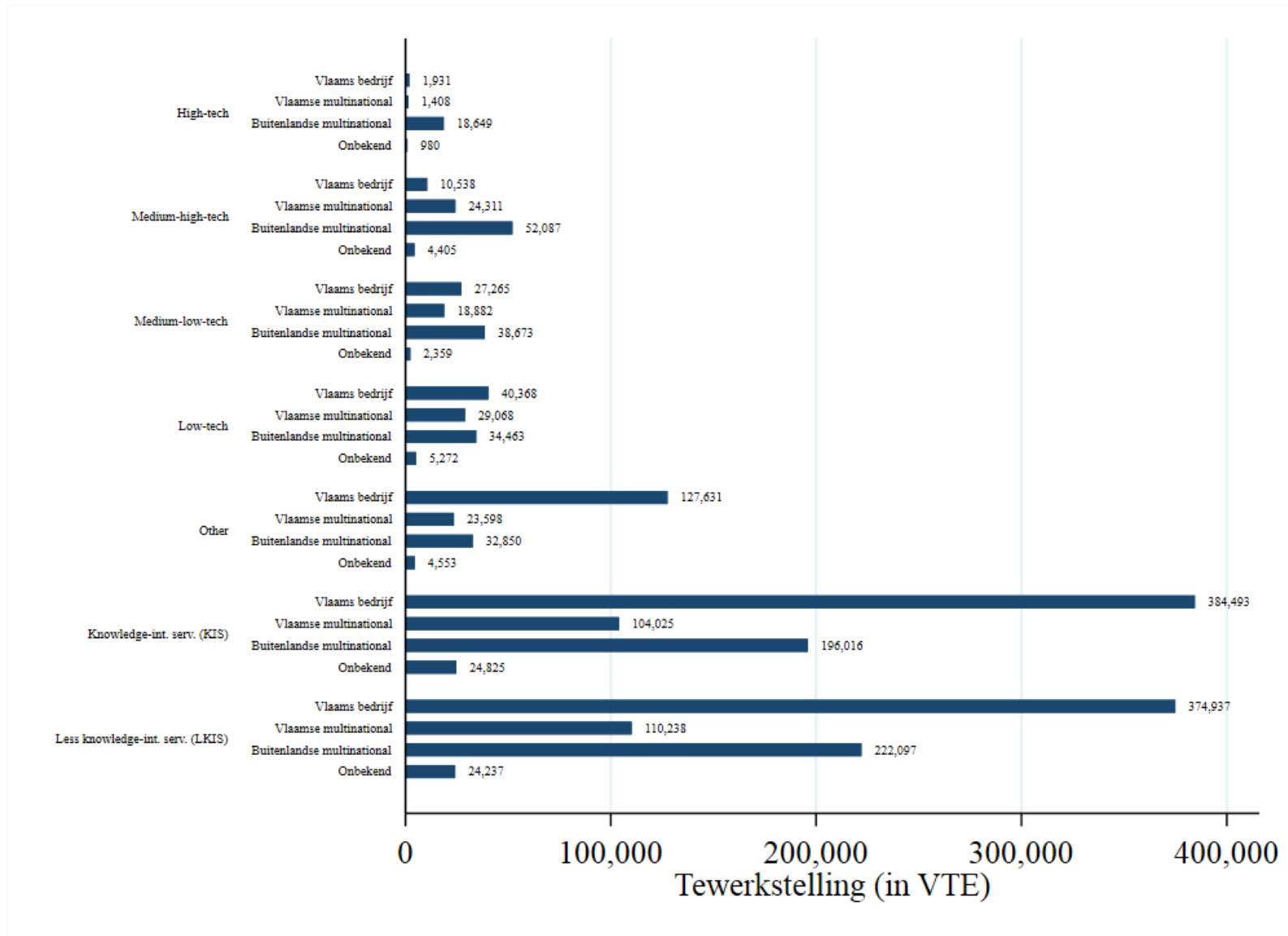
Figuur 5 Aantal bedrijven per sector-eigenaarstype

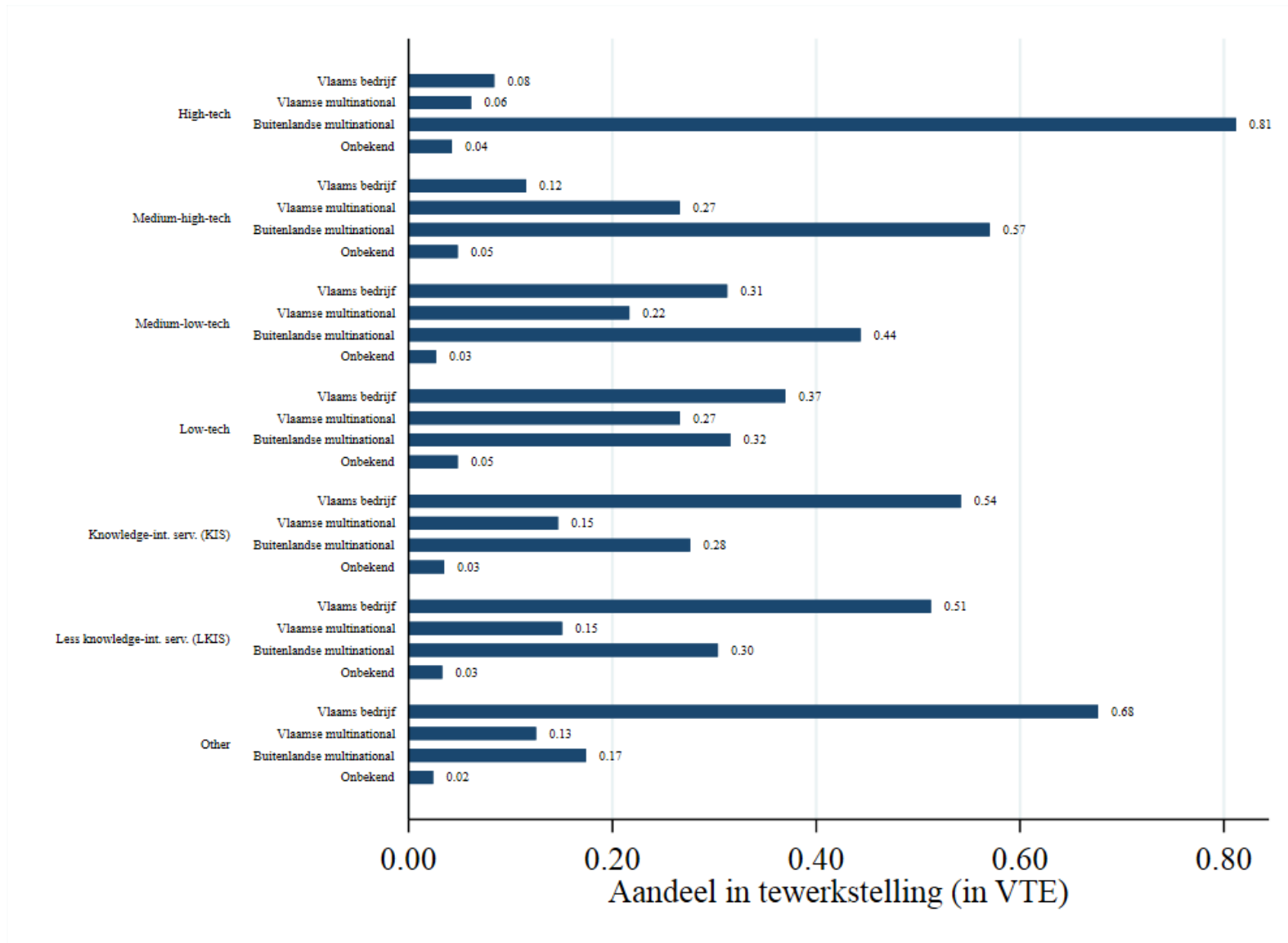
Figuur 6 Aandeel in aantal bedrijven per sector-eigenaarstype

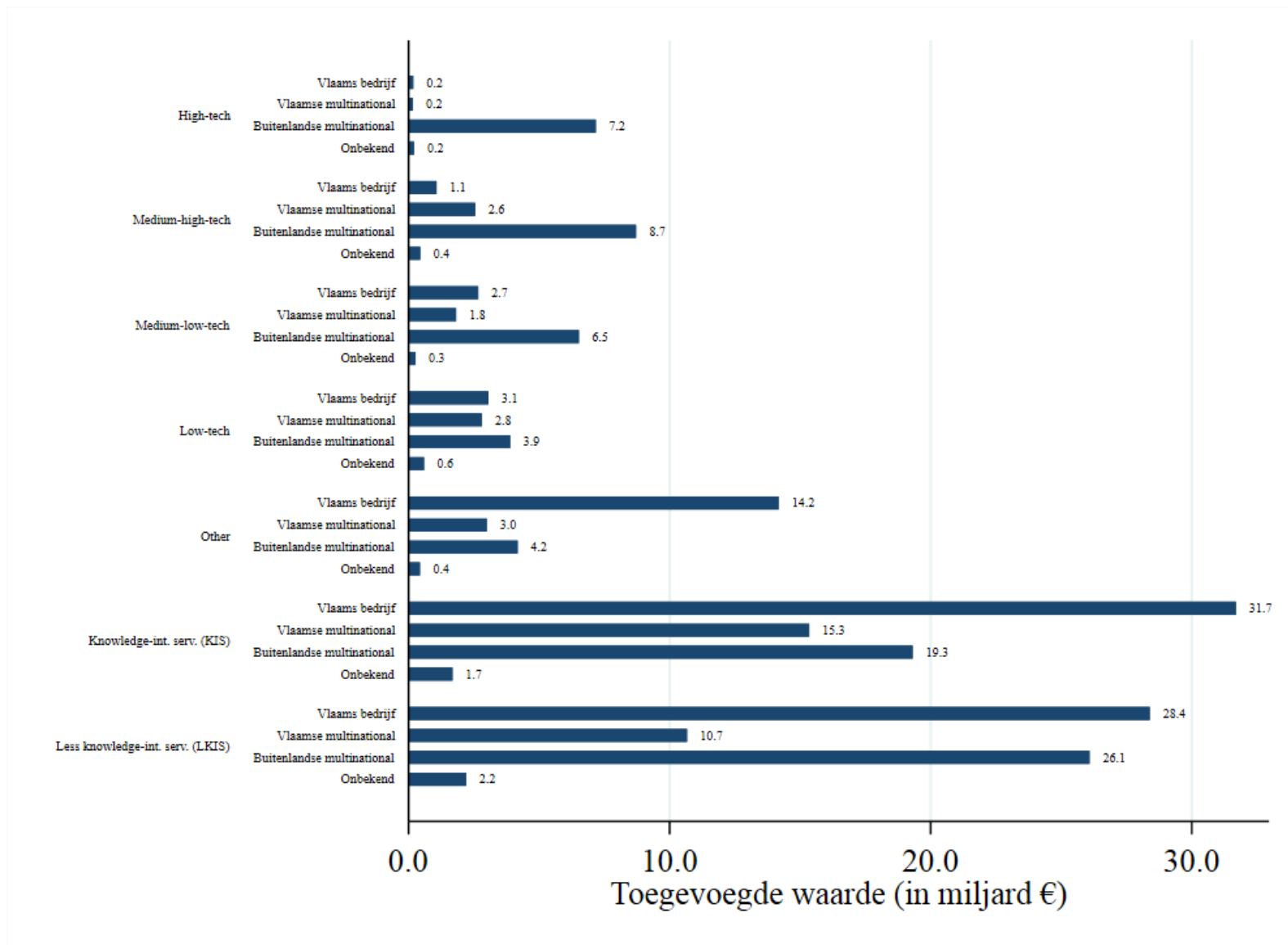
Figuur 7 Aantal werknemers per sector-eigenaarstype

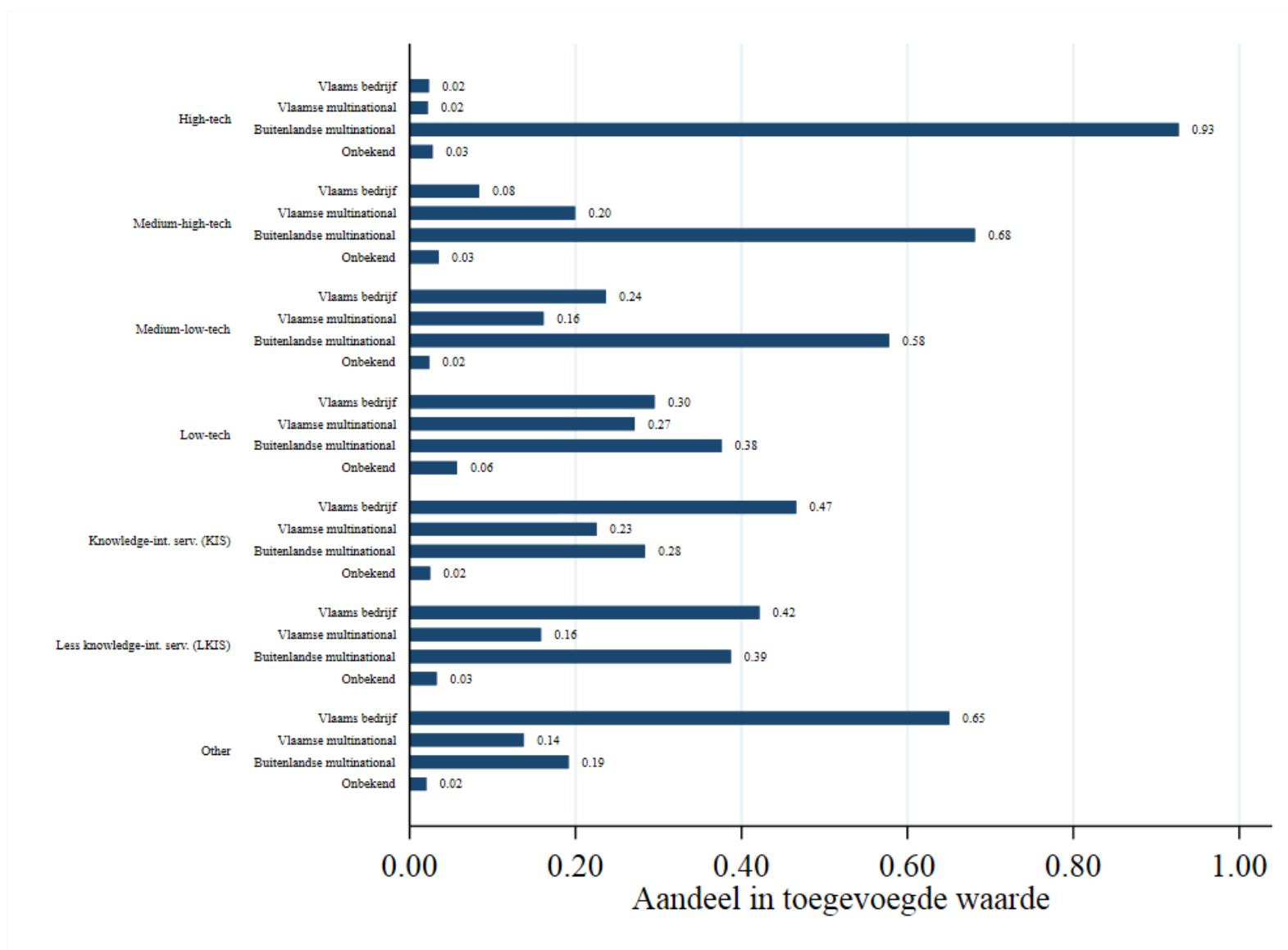
Figuur 8 Aandeel in tewerkstelling per sector-eigenaarstype

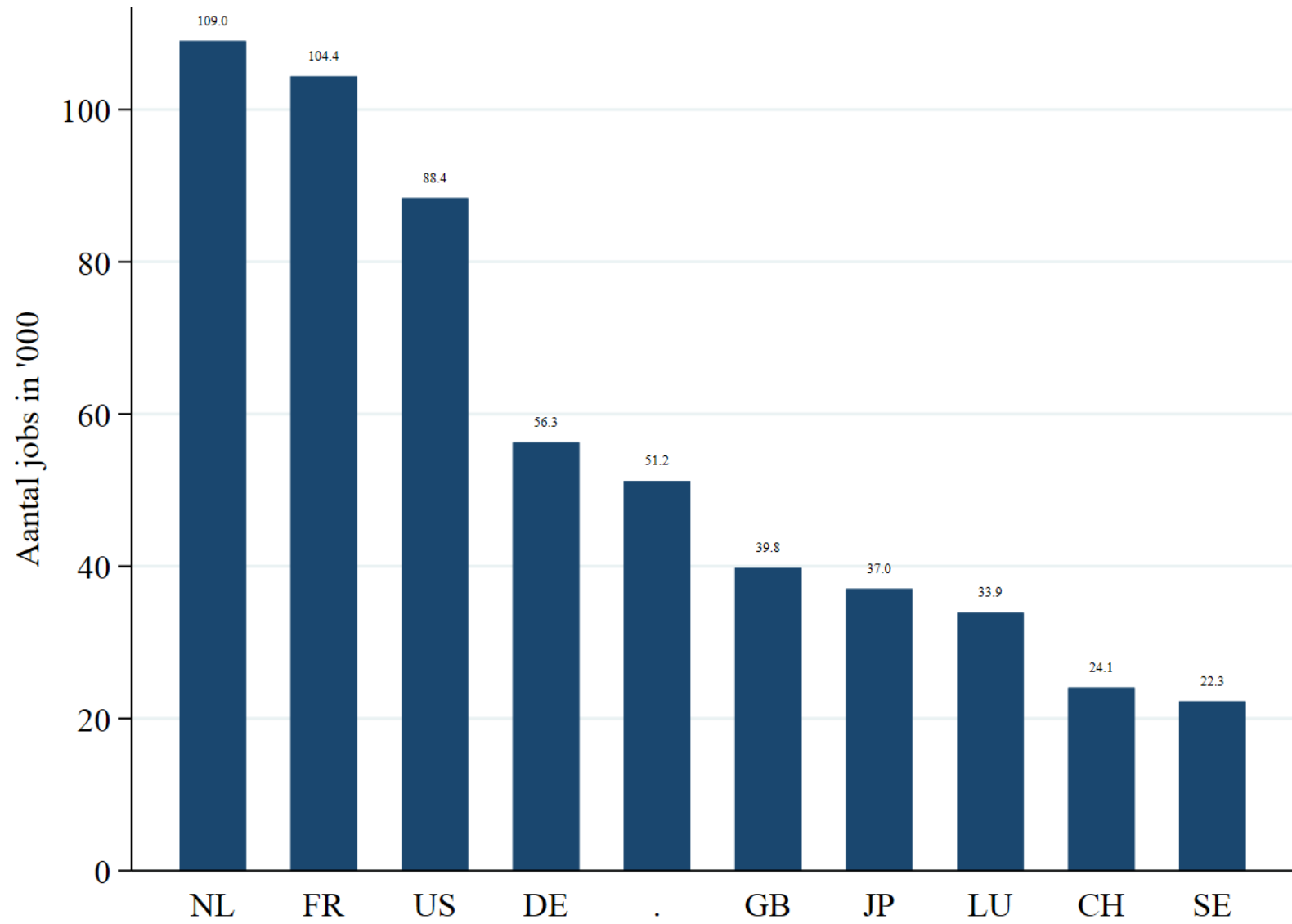
Figuur 9 Toegevoegde waarde per sector-eigenaarstype

Figuur 10 Aandeel in toegevoegde waarde per sector-eigenaarstype

Figuur 11 Tewerkstelling voor buitenlandse multinationals per land

Figuur 12 Aantal buitenlandse multinationals per land

